Vísecká ohlédnutí do minulosti

Sto let existence, to je důvod k oslavě. Natož pak 100 let zrodu nové republiky. Občanské sdružení Víska si je vědomo významného výročí a proto připravuje důstojné připomenutí. A to bez ohledu na fakt, že do roku 1945 zde žili především němečtí obyvatelé. Žili ale ve Vísce, patřící od roku 1918 Československu! Je tedy na nás, abychom si tento fakt uvědomili a vzali v potaz. I zde platily československé zákony. Oč byl život v pohraničních oblastech těžší, o to více si zaslouží pozornost. A kulaté jubileum je tou nejlepší příležitostí k zamyšlení. Občanské sdružení Víska připravilo projekt „100 let Československa – 100 let Vísky“.

Projekt má tři části. Úkolem číslo jedna je připomenout si život ve Vísce a to formou informačních tabulí. Shodou náhod se “sešlo“, že prostor u elektrárny se nabízí jako komunitní místo, místo setkávání, kde na malém prostoru je možné mít posledních 100 let Vísky „jak na dlani“. Prvním počinem zdokumentování života ve Vísce za nové republiky je výstavba elektrárny. Dvacátá léta minulého století se vyznačují rozmachem průmyslu. Následkem toho je nedostatek elektrické energie. Republika, ač mladá, si je problému vědoma i v pohraničních oblastech. A tak podporuje výstavbu nových elektráren. Díky zákonu 438/1939 „O státní podpoře soustavné elektrizace“ je elektrárna ve Vísce dokončena. I přes přechodné potíže s financováním je elektrárna v roce 1923 předána do užívání. Podrobnější informace je možné již nyní si přečíst na „bludném kameni“ před elektrárnou.

Další historický artefakt se připravuje. Bude věnován bývalé textilní továrně, která v době největší slávy zaměstnávala přes 200 pracovníků. Na fabrice bude možné ukázat problém celé republiky té doby. Nejdříve euforie tzv. „prvé republiky“, poté pozvolný pokles životní úrovně v důsledku celosvětové hospodářské krize. I vísecká továrna začala stagnovat, sortiment výroby se postupně měnil, ke konci sloužila válečné výrobě.

Obec Víska si ale dál žila svým životem, místní občané postavili pomník na památku padlých spoluobčanů v prvé světové válce. V roce 2010 pomník vzala velká voda. V roce 2016 Občanské sdružení Víska zajistilo a finančně přispělo na jeho obnovení.

Dalším atributem, který se dočká zveřejnění, jsou hrázděné domy – skvost Vísky. Nachází se zde totiž největší soubor těchto domů na Liberecku. Škoda, že po 2.sv.válce se hlavní prvky hrázděných domů – trámoví, potlačovaly, byly pobíjeny lignátem či byly zazdívány, domů mohlo být daleko více.

I další tabule bude patřit tomuto skvostu lidové architektury – osudu jedné hrázděnky, bohužel se smutným koncem, v roce 2010 musela být po povodni zbourána.

Ing.Vladimír Lacina po dlouhém pátrání objasnil průběh zřícení amerického bombardéru, který spadl nedaleko Vísky 5.3.1945. Bylo to jediné válečné letadlo, jehož osud nebyl do té doby znám. Na památku posádce v roce 2015 OS Víska postavilo a odhalilo pomník.

Roky pokračují, po válce se mění složení obyvatel, končí existence továrny, v 50 letech je přestavěna víseckými občany během krátké doby na kulturní dům. Stačily k tomu dva roky, nadšení nad koncem války slavilo úspěch. I tomu bude věnováno další připomenutí.

Smutnou kapitolou Vísky je povodeň 2010. Dvě třetiny domů jsou pod vodou, oba mosty jsou narušené, Víska je odříznuta od světa, miliónové škody jsou na majetcích … Další bludný kámen bude věnován této události.

V roce 2013 byly postaveny respektive opraveny dva silniční mosty, byla vybudována ochranná hrázka. Výstavbě bude patřit další cedule .

Rok 2013 byl významný ještě z jednoho hlediska. Strom ochránce – dub rostoucí u elektrárny vyhrál celostátní soutěž o nejhezčí strom a zároveň strom s nejsilnějším příběhem roku 2013 České republiky a postoupil do evropského finále. Informační tabule je výrazná, nepřehlédnutelná, přesto se nám zdá, že je „dub“ tak trošku opomíjený ve velikosti svého vítězství, např. v porovnání s vítěznými stromy z jiných let v Čechách.

Druhou části projektu jsou publikace. Jedna „dá na papír“ všechny „cíle“ ohlédnutí za uplynulými 100 lety Vísky, druhá, nazvaná „Kde domov můj“, bude kronikou domů a jejich obyvatel.

Vyvrcholením projektu je setkání obyvatel v budovaném komunitním místě 8.září u Stromu ochránce. Příležitost dostanou historici, přiblíženy budou jednotlivé artefakty, plánovaný je doprovodný kulturní program.

Projekt je náročný na realizaci, ale i na finanční zabezpečení. V této souvislosti možná bude znít pohádkově konstatování, že přestože všechny vybudované informační tabule budou předány Obci Višňová, pořízení se snaží zajistit občanské sdružení samo, formou sponzorů, bez žádosti o poskytnutí Individuelní dotace Obce Višňová, Stejný postup zvolilo OS Víska i u zhotovení „amerického“ pomníku a částečně i u „německého“ pomníku. Povzbuzením pro OS v její snaze zdárné realizace projektu je především udělená Záštita hejtmana Libereckého kraje Martina Půty. Dalším povzbuzením je i fakt, že přestože hodně práce je ještě před námi, již teď komunitní místo slouží svému účelu. Je navštěvováno občany, rodáky, turisty, cyklisty, pomalu týden co týden je cílem turistických skupin. Ale největší radost máme, že je i „terčem“ školních výletů, což ostatně bylo hlavním záměrem oslav 100 let Československa ve Vísce.